

Seixanta aniversari del començament de la II Guerra Mundial

Diego Granado

l'1 de setembre de 1939 les tropes alemanyes travessaven la frontera polonesa. Tot just començava la II Guerra Mundial, un conflicte terriblement destructiu que encara avui, sis dècades més tard, continua colpint les consciències de milions de persones d'arreu del món.

No comentarem aquí aspectes essencials, ben coneguts d'altra banda, com el genocidi del poble jueu, el desembarcament de Normandia, l'atac japonès sobre Pearl Harbour. Ens proposem fer esment d'un episodi de la II Guerra Mundial relativament poc conegut a casa nostra: l'ocupació de Polònia, no solament per l'exèrcit nazi sino també per l'Exèrcit Roig soviètic, ocupació que va suposar la mort de 6 milions llargs de polonesos, aproximadament el 18% de la població del país.

La II Guerra Mundial va anar precedida pel Pacte germanosoviètic signat el 23 d'agost de 1939 per von Ribbentrop i per Molotov, ministres d'Afers Exteriors dels dos països. Aquest tractat de no agressió, veritable monument al cinisme més desvergonyat, garantia a Hitler la tranquil·litat que necessitava a la rereguarda per tal de poder concentrar els seus efectius en l'atac a l'Europa Occidental. Per Stalin, el pacte

permetia allunyar l'amenaça nazi durant un temps preciós, alhora que obtenia importants compensacions territorials. Eren dies plens de joia i de confiança per a tots dos dictadors, abans enemics mortals i ara aliats circumstancials. Aquest pacte contranatura va obviar la ideologia, la va deixar en un segon pla. Molts comunistes d'arreu del món no s'ho podien creure. El feixisme, sistema contra el què havien lluitat arriscant la vida, ara havia esdevingut respectable. Així ho havia decidit el camarada Stalin, l'inefable guia de la classe obrera internacional. Aquells comunistes coherents que van rebutjar aquesta estrofolària aliança no van trigar gaire temps en ser eliminats físicament per «contrarevolucionaris» i per «traïdors al proletariat».

L'acord entre l'Aliança nazi i l'URSS stalinista es va fer a costa de Polònia que, un cop més, pagaria un altíssim preu per tenir la desgràcia, diguem-ne geogràfica, d'estar situada enmig de les dues superpotències. Com ja s'ha dit, l'1 de setembre de 1939 Hitler invadeix Polònia per l'oest. Doncs bé, només setze dies més tard, l'Exèrcit Roig entrava a Polònia per l'est. Els habitants del dissortat país van rebre els russos entre aplaudiments ja que es pensaven, en la seva ingenuïtat, que eren allà per alliberar-los dels nazis. Res més lluny de la realitat. Les desfilades conjuntes de tots dos exèrcits, l'acord evident, van fer entendre al poble polonès que no havien esdevingut sinó una moneda de canvi entre totes dues dictadures.

Els objectius que tant Hitler com Stalin es van marcar a partir d'aquest moment van ser l'anihilament de Polònia, l'anorreament sistemàtic de tot vestigi cultural propi dels polonesos i, en definitiva, la reducció del país a un ens buit, sense consciència de poble.

L'ocupació nazi fou terrorífica. Per a Hitler la zona oriental d'Europa, i especialment Polònia, era l'àrea d'expansió natural de la raça ària, un territori poblat per esclaus inferiors que havien de ser reciclats en servidors dels alemanys. Calia germanitzar i explotar tant com es pogués fins a l'últim racó d'aquell país. Per això, es va dividir la zona nazi de Polònia en tres divisions administratives i es va practicar a totes tres una neteja ètnica brutal. Més de 2 milions de polonesos foren obligats a traslladar-se a l'est o bé foren obligats a marxar cap a Alemanya en qualitat de treballadors forçosos. Per contra, més de 700.000 alemanys ètnics, procedents dels països bàltics i d'altres zones llunyanes, foren instal·lats com a colons en les àrees despoblades per la força de les armes. Aquest procés va ser dut a terme enmig d'atrocitats sense parió. Els jueus polonesos, prop de 3 milions, van ser confinats a guetos de grans ciutats com ara Varsòvia, Cracòvia i Lodz, i exterminats posteriorment, a partir de 1943, quan els jerarques nazis van decidir aplicar la «solució final».

Pel que fa a l'ocupació soviètica de la Polònia Oriental, està clar que fou tan brutal o més que la nazi. Es va procedir a la deportació de prop de 1.200.000 polonesos cap a les zones més remotes de Rússia. L'oficialitat de l'exèrcit polonès, formada per uns 15.000 homes, va ser internada a camps de concentració i assassinada en massa. Els cossos van ser inhumats d'amagat a grans fosses del bosc de Katyn. Cap autoritat soviètica va explicar mai aquesta desaparició. Aquests oficials, igual que milers de metges, de juristes, de professors, d'obrers especialitzats, d'universitaris, etc. eren una amenaça per Stalin, ja que representaven el millor de Polònia. Per aquesta raó foren exterminats. Quan el Govern polonès a l'exili, instal·lat a Londres, va demanar informació sobre aquest afer, la resposta del Kremlin fou fulminant: Trencament de relacions diplomàtiques sota l'acusació de «col·laboració amb l'Alemanya nazi».

La lluna de mel entre Hitler i Stalin va finalitzar el 22 de juny de 1941, quan l'exèrcit alemany envaeix l'URSS. Com a conseqüència, la política internacional va patir un fort trasbals, alhora que els interessos canviaren sobtadament. Stalin va abandonar antigues amistats i ara esdevenia aliat de les denostades democràcies burgeses. Per això Roosevelt i Churchill, que coneixien perfectament la veritat sobre el que havia passat a Polònia, no van moure ni un dit per por d'incomodar el tirà del Kremlin. Stalin era llavors un aliat molt valuós, i el seu país estava carregant amb la major part del pes de la guerra...

El poble polonès, per la seva banda, mai no va oblidar als seus màrtirs desapareguts. Les sospites esdevingueren realitats quan Mijail Gorbtxov va reconèixer oficialment l'autoria soviètica en la matança de Katyn i va demanar perdó. Polònia va ser humiliada i enfonsada despietadament durant la II Guerra Mundial, però el seu sentiment nacional va sobreviure, un cop més, al conflicte. Sí, Polònia va vèncer de nou als esdeveniments perversos de la història. I Hitler i Stalin fa temps que van deixar de ser una amenaça. Les bèsties dormen per sempre, encara que els seus admiradors continuen fent molt de mal periòdicament. Però això ja és una altra història.